56.

BELÜGYMINISZTÉRIUM

10—1157/1972.

SZIGORÚAN TITKOS!

021 ..... sz. példány

A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

BELÜGYMINISZTÉRIUM HATÁRŐRSÉG
Országos Parancsnokságának
ÜGYRENDJE

BELÜGYMINISZTÉRIUM

SZIGORÛAN TITKOS!

10—1157/1972.

Jóváhagyom:

RÁCZ SÁNDOR s. k.,
r. vezérőrnagy
a belügyminiszter első helyettese

SZIGORÚAN TITKOS!
Ikt. sz.: 95-157/10
Lap. sz.: 1 kép
Erk.: 1972. VII. 18.
Ügyintézõ:

BELŰGYMINISZTÉRIUM HATÁRŐRSÉG Országos Parancsnokságának ŰGYRENDJE

**A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel**

I.

A BM HATÁRŐRSÉG

1. A BM Határőrség Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BM Határőrség) a Belügyminisztérium szerveként a miniszter első helyettesének van alárendelve, aki a BM Határőrség országos parancsnokán keresztül irányít.

2. A BM Határőrség alapvető feladata az összbelügyi követelményeknek megfelelően biztosítani a Magyar Népköztársaság államhatárának őrizetét, védelmét, a határforgalom ellenőrzését, a határrend betartását. Feladatát együttműködve a BM többi szerveivel, a társfegyveres testületekkel s más állami, társadalmi szervekkel, a határmenti lakosság széleskörű bevonásával oldja meg minden külső és belső ellenséges tevékenységgel szemben.

3. A BM Határőrség munkája eredményességének és ütőképességének feltétele a személyi állomány eszmei, politikai egysége, a szervek és csapatok összehangolt tevékenysége, magasfokú erkölcsi állapota, szilárd fegyelme.

   A parancsnokok és vezetők a feladatok eredményes végrehajtása érdekében kötelesek támogatni a BM Határőrség szerveinél lévő párt- és KISZ-szervek, valamint a szakszervezet munkáját, működésük feltételeit biztosítani.

4. A BM Határőrség feladata:

   — A parancsok, utasítások alapján őrizni a Magyar Népköztársaság államhatárát. Biztosítani a BM szervek együttműködésével a határon a személy- és járműforgalmat, határállomásokon a folyamatos vízumkiadást; megakadályozni, hogy érvénytelen és hamis útiokmányokkal vagy útiokmány nélkül a határt átlépjék, továbbá az

ellenséges propaganda és tiltott eszközök, anyagok határon való átjutását.

— Szervezni a belügyminiszter vonatkozó parancsa alapján a határon, illetve nyugaton a határon túli operatív felderítő munkát.

— Irányítani és ellenőrizni az alárendelt szervek, egységek tevékenységét.

— A miniszter felhatalmazása alapján — a határmegbízottakon keresztül — biztosítani a nemzetközi szerződésekben meghatározott kötelezettségek betartását a szocialista országokkal szoros együttműködésben, az osztrák szervekkel a jó szomszédi kapcsolatoknak megfelelően.

— Biztosítani a határrendet, a provokációk elhárítását, a határsávban a lakosság élet- és vagyonbiztonságát.

— A BM IV/I—II. Csoportfőnökséggel együttműködve szervezni és irányítani a BM Határőrség személyi állományának politikai, határőrizeti, katonai nevelését és kiképzését, biztosítani a tartalékos állományt és azok továbbképzését.

— Biztosítani a feladatokhoz szükséges pénzügyi, anyagi, technikai és egészségügyi feltételeket, a csapatok állandó, fokozott és teljes harckészültségét.

A BM Határőrség feladatait, az állománytáblában jóváhagyott szervezeti felépítésben végzi.

II.

5. **A BM Határőrség szerveinek alárendeltsége és szervezeti felépítése.**

Az országos parancsnok közvetlen irányítása alá tartoznak:

— a határőrség törzsfőnöke (parancsnok első helyettese),

— a határőrség politikai csoportfőnöke (parancsnokhelyettes),

— a határőrség pénzügyi- anyagi főnöke (parancsnokhelyettes),

— a határőrség Személyzeti Osztályának vezetője,

— a határőr kerület (ezred) parancsnok.

A törzsfőnök közvetlen irányítása alá tartoznak:

— a törzsfőnökhelyettes,

— a Határügyi Osztály,

— a Határforgalmi Osztály,

— a Felderítő Osztály,

— a Jogügyi Csoport.

A törzsfőnökhelyettes közvetlen irányítása alá tartoznak:

— a Harckiképzési Osztály,

— a Szervezési és „M" Osztály,

— a Híradó Osztály,

— az Ügyintéző és Ügyviteli Csoport,

— a Légi szolgálat,

— a kommendás főtiszt.

A politikai csoportfőnök közvetlen irányítása alá tartoznak:

— a Párt- és Tömegszervezeti Osztály,

— az Agitációs-, Propaganda- és Kultúr Osztály,

— a Sajtó Osztály,

— az Ifjúsági Alosztály,

A pénzügyi- anyagi főnök közvetlen irányítása alá tartoznak:

— a Pénzügyi Osztály,

— az Anyagi Osztály,

— a Technikai Osztály,

— az Egészségügyi Osztály,

— az Ellenőrzési Osztály.

6. A BM Határőrség országos parancsnok feladata és hatásköre.

— Az országos parancsnok a BM Határőrség egyszemélyi felelős vezetője. Irányítja a BM Határőrség tevékenységét. A BM Határőrség egészére vonatkozóan parancsokat, utasításokat, szabályzatokat adhat ki. Jogkörét személyesen, helyettesein, illetve közvetlen szervei útján gyakorolja.

— Szervezi a BM Határőrség szervei és egységei ellenőrzését. Érvényt szerez a parancsok, utasítások és szabályzatok végrehajtásának, a BM Határőrség ügyrendjében foglalt feladatoknak. Szükség esetén hatályon kívül helyezi a BM Határőrség bármely szerve által kiadott intézkedést.

— Rendszeresen beszámoltatja a végzett munkáról az alárendeltségében tartozó parancsnokokat és vezetőket. Dönt a hatáskörébe utalt személyi, szervezési, pénzügyi és anyagi ügyekben. Hatáskörét meghaladó kérdésekre javaslatot tesz.

— Biztosítja a BM Határőrség harckészültségét. A belügyminiszter, illetve első helyettese jóváhagyása alapján a BM Határőrség teljes személyi állománya részére riadót rendelhet el.

— Irányítja a napi határőrizeti feladatokat, dönt a határőrizeti szakkérdésekben, az operatív feladatok meghatározásában a belügyminiszter vonatkozó parancsai szerint jár el. Az erők és eszközök viszonylatonkénti (Ny., D., É.) átcsoportosítását a miniszter első helyettese jóváhagyásával hajtja végre.

— Javaslatot tesz társ-, vagy szomszédos határőrizeti szerveket érintő operatív intézkedésekre, parancsok, szabályzatok módosítására.

— Az utasítások szerint jelentést tesz a belügyminiszternek, a miniszter első helyettesének a BM Határőrség munkájáról, a személyi állomány politikai, erkölcsi, fegyelmi, anyagi helyzetéről.

— A miniszter első helyettesének rendszeresen jelentést tesz a határőrizeti, határforgalmi helyzet, a határrend alakulásáról, a harckészültség állapotáról, rendkívüli eseményekről és a munkatervben meghatározott feladatok végrehajtásáról.

— Biztosítja a hivatásos állomány politikai és szakmai képzettségének, általános műveltségének tervszerű fejlesztését, a vezetői beosztások ellátására alkalmas kádertartalékot.

— Biztosítja a Hatásköri Lista alapján a szolgálati évek után járó kitüntetéseket, hatáskör szerint engedélyezi a személyi állomány szocialista országokba való kiutazását.

— A miniszter, a miniszter első helyettese felhatalmazása alapján kapcsolatot tart és a nemzetközi szerződések követelményei szerint szervezi az együttműködést a szomszédos szocialista országok határőrizeti szerveivel.

— A miniszter első helyettese engedélyével országos parancsnoki értekezletet tart.

— Az országos parancsnokot — tanácsadói és véleményező jelleggel — segíti a Határőr Bizottság, melynek ügyrendjét a miniszter első helyettese hagyja jóvá.

— A miniszter első helyettesének jóváhagyásra felterjeszti a BM Határőrség tevékenységéről készült éves beszámoló jelentést; az országos parancsnokság éves munkatervét; az utánpótlási és beiskoláztatási tervet; a távlati és éves pénzügyi, anyagi, technikai, egészségügyi, híradó tervjavaslatokat.

— Jóváhagyja az országos parancsnokság szerveinek, a személyzeti osztálynak, a kerületek és az ezred munkájáról szóló jelentéseit, munkaterveket, az országos parancsnokság, kerületek, ezred riadó gyakorlatait, az országos parancsnokság osztályai, a kerületparancsnokság szervei munkaköri leírását, a Határőr Bizottság munkatervét.

— Javaslatot tesz a kerület csatlakozásainak módosítására.

IV.

7. Az országos parancsnokhelyettesek feladata és hatásköre.

— Az országos parancsnok helyettesei felelősek az irányításuk alá tartozó osztályok összehangolt tevékenységéért, az egységek szakirányításáért, a politikai, szakmai elvek és módszerek egységes kialakításáért, a gyakorlatban való helyes alkalmazásáért, az állomány folyamatos utánpótlásának, képzésének és továbbképzésének biztosításáért.

— Rendszeresen jelentést tesznek az országos parancsnoknak az általuk vezetett szerv munkájáról.

— Az országos parancsnokot távollétében a BM Határőrség törzsfőnöke, a parancsnok első helyettese helyettesíti, általában a parancsnokot megillető hatáskörrel.

— Intézkednek a parancsokban és szabályzatokban meghatározott és a hatáskörükbe utalt, illetve az országos parancsnok által meghatározott ügyekben. Egyetértésben adnak ki utasítást. Véleménykülönbség esetén az országos parancsnok dönt. Javaslatot tesznek a hatáskörüket meghaladó ügyek rendezésére.

— Szakterületüket érintő kérdésekben értekezletet, tájékoztatókat, módszertani foglalkozásokat, továbbképzéseket szerveznek.

— A parancsnokhelyettesek a Személyzeti Osztály útján intézkednek a hatáskörükbe utalt személyügyi kérdésekben. Véleménykülönbség esetén ki kell kérni az országos parancsnok állásfoglalását, döntését.

— Jóváhagyják az alárendeltségükbe tartozó osztályok és szakterületük munkájára vonatkozó jelentéseket és munkaterveket.

— Tervezik a feladatokkal kapcsolatos pénzügyi, anyagi és technikai eszközöket, biztosítják azok rendeltetésszerű felhasználását.

V.

8. **Az Országos Parancsnokság szerveinek feladata.**

a) A BM Határőrség törzsét a törzsfőnök irányítja.

— A törzsfőnököt távollétében a törzsfőnökhelyettes helyettesíti.

— A törzsfőnök felelős: a határőrizet megszervezéséért, a határforgalom — összbelügyi követelményeknek megfelelő — ellenőrzéséért, a kijelölt átkelőhelyeken történő vízumkiadásért, a határrend biztosításáért, az erők, eszközök célszerű alkalmazásáért, a személyi állomány kiképzéséért, a fegyelemért, a szabályzat szerinti élet betartásáért, az „M" és objektumvédelmi okmányok naprakész állapotáért, a folyamatos híradás, a rejtett vezetés, a BM Határőrség munkáját meghatározó rendeletek, parancsok, utasítások, szabályzatok, körlevelek, intézkedések egységes értelmezéséért, végrehajtásáért.

— Biztosítja az országos parancsnokság többi szervével együttműködve az alaptevékenység eredményes ellátását, az egységek harckészültségét.

A törzs feladata:

— Folyamatosan szervezni, értékelni a határőrizetet, állandóan tökéletesíteni, fejleszteni a határőrizet módszereit, technikai eszközeit, a csapatok harckészültségét.

— Javaslatot tenni az erők, eszközök átcsoportosítására, parancsok, utasítások, szabályzatok kiadására, módosítására.

— A vonatkozó miniszteri parancs alapján a BM III/II. és az Igazgatásrendészeti Csoportfőnökséggel együttműködve megszervezni a határforgalom ellenőrzését, a vízumkiadást.

— Biztosítani a határőrizeti adatok folyamatos gyűjtését, feldolgozását, a figyelő- és jelentőszolgálatot.

— Megszervezni és ellenőrizni a nemzetközi szerződésekben és egyezményekben előírt kötelezettségek végrehajtását, a helyi vegyesbizottságok, határmegbízottak munkáját, előkészíteni a BM Határőrség különböző szintű tárgyalásait.

— A vonatkozó parancsok, utasítások és az operatív alapelvek előírásai alapján szervezni a felderítő munkát.

— A BM központi és területi szerveivel, a társ-fegyveres testületekkel, az állami, társadalmi, rendészeti szervekkel az együttműködést megszervezni.

— Szervezni a határmenti lakosság határőrizetet segítő tevékenységét, a velük való jó együttműködést.

— A BM IV/I. és II. Csoportfőnökségével együttműködve szervezni a hivatásos állomány továbbképzését, a tanintézetekben folyó szakkiképzést.

— A harckiképzési parancs előírásai alapján megszervezni a csapat- és törzsvezetési gyakorlatokat és módszertani foglalkozásokat.

— A MNVK 3. Csoportfőnökségével együttműködve megszervezni a sorozást, ellenőrzést, behívást, váltást és leszerelést.

— Biztosítani a sorállomány kiképzését és továbbképzését.

— A BM IV/I., II., a Mozgósítási és Szervezési Csoportfőnökséggel együttműködve megszervezni a tartalékos képzést és továbbképzést.

— Az országos parancsnokság szerveivel szervezni és ellenőrizni a szocialista versenymozgalmat.

— Szervezni és koordinálni a parancsnokság és szerveinek tervező, értékelő, ellenőrző és vizsgálati tevékenységét.

— Biztosítani a szerveknél és egységeknél a „T" és nyílt okmányok nyilvántartását.

b) A BM Határőrség Politikai Csoportfőnökségét a politikai csoportfőnök (parancsnokhelyettes) irányítja. A politikai csoportfőnököt távollétében a Párt- és Tömegszervezeti Osztály vezetője helyettesíti.

— A Politikai Csoportfőnökség a BM Határőrségnél működő politikai szervek irányító szerve, katonai szerv, s egyben része az MSZMP apparátusának. A politikai munkások állami és pártfunkcionáriusok. Munkájukban rendelkeznek mindazon jogokkal, amelyek a pártapparátust megilletik.

— A politikai csoportfőnök felelős: az MSZMP KB, KISZ KB, az MSZMP Határőrségi Bizottsága határozatainak, a BM Határőrség munkáját meghatározó parancsok, utasítások egységes értelmezéséért és végrehajtásáért, a személyi állomány eszmei, politikai, kulturális neveléséért, erkölcsi, fegyelmi helyzetéért. A kommunista és pártonkívüli katonák mozgósításáért, az egységek harckészültségéért.

— Biztosítja a BM központi és területi illetékes szerveivel, a társ fegyveres testületekkel, az állami és társadalmi szervekkel, a határmenti lakossággal való jó együttműködést. A lakosságra támaszkodva segíti a határőrizeti feladatokat.

A Politikai Csoportfőnökség feladata:

— Biztosítani, hogy a személyi állomány jól értse és a gyakorlatban helyesen alkalmazza a párt politikáját, ingadozás nélkül eredményesen hajtsa végre az alkotmányban, a katonai esküben előírt kötelességeket.

— A személyi állományt osztályöntudatra, szocialista hazafiságra, proletár nemzetköziségre, éberségre, a katonai titok megőrzésére nevelni.

— Mozgósítani a kommunistákat és rajtuk keresztül a pártonkívüli katonákat, a parancsok, utasítások és szabályzatok végrehajtására, a szolgálati és kiképzési feladatok teljesítésére, a fegyverzet és harci technika megismerésére, kezelésére és megóvására.

— Megszervezni a politikai szervek „M" esetére vonatkozó feladatait, a csapatok harci alkalmazásával kapcsolatos pártpolitikai munkát.

— Következetesen harcolni a törvények és más jogszabályok megtartásáért, a fegyelem erősítéséért, különösen a kommunisták példamutatásáért.

— Folyamatosan értékelni az erkölcsi, fegyelmi helyzetet, megszervezni az együttműködést a katonai igazságügyi szervekkel és a katonai elhárítással.

— Segíteni az egyszemélyi vezetés rendszerének szilárdítását és a parancsnoki munka színvonalának fejlesztését, az emberekről való gondoskodást.

— Rendszeresen résztvenni a pártszervek munkájában, a párthatározatok előkészítésében, a végrehajtás megszervezésében és ellenőrzésében.

— A pártszervek és a KISZ KB határozatainak megfelelően segíteni a KISZ-szervezetek munkáját.

— Segíteni a szakszervezeti munkát, a nők helyzetével foglalkozó határozatok, intézkedések végrehajtását.

— A parancsok szerint szervezni a személyi állomány nevelését, politikai oktatását, a propaganda, a kulturális és politikai tömegfelvilágosító munkát.

— Irányítani a BM Határőrség sajtó szervének munkáját, megszervezni a filmek, agitációs propaganda kiadványok, tájékoztatók készítését és beszerzését, felhasználásának ellenőrzését.

— Ápolni a Varsói Szerződésbe tömörült szocialista hadseregek és a baráti államok határőrségei fegyverbarátságát, erősíteni a társ fegyveres erők és testületek közötti kölcsönös megbecsülést, bizalmat és testvéri együttműködést.

c) A Pénzügyi- Anyagi Főnökséget a pénzügyi- anyagi főnök (parancsnokhelyettes) irányítja.

— Szakirányítás szempontjából a BM I. főcsoportfőnöknek van alárendelve, aki e jogkörét az országos parancsnok útján gyakorolja.

— A pénzügyi- anyagi főnököt távollétében — a pénzügyi kérdések kivételével — az anyagi osztályvezető helyettesíti. A pénzügyi kérdésekben az országos parancsnok dönt.

— A pénzügyi- anyagi főnök felelős: a határőrség alaptevékenységéhez szükséges pénzügyi, anyagi, technikai eszközök biztosításáért, reális tervezéséért, rendeltetésszerű felhasználásáért, fejlesztéséért, az egészségügyi munka megszervezéséért és végrehajtásáért, a béke és „M" időszakban lebiztosított anyagok, fegyverek, technikai eszközök raktározásáért, folyamatos felújításáért, karbantartásáért. A BM Határőrség pénzügyi és anyagi gazdálkodását meghatározó rendeletek, parancsok, utasítások, szabályzatok, intézkedések egységes értelmezéséért és végrehajtásáért, a sze-

mélyi állományt érintő járandóságok folyamatos biztosításáért.

A Pénzügyi- Anyagi Főnökség feladata:

— Biztosítani a BM Határőrség pénzügyi, anyagi, technikai, egészségügyi ellátását, a személyi állomány korszerű elhelyezését, ellátását, felszerelését.

— Folyamatosan tanulmányozni az ellátás színvonalának alakulását, a használatban lévő eszközök alkalmasságát. Figyelemmel kísérni a különböző ellátási, üzemeltetési, felhasználási normák, normatívák alkalmasságát, kezdeményezni azok szükség szerinti továbbfejlesztését, korszerűsítését, vagy újak bevezetését.

— Elkészíteni a pénzügyi, anyagi és technikai fejlesztési javaslatokat, irányítani az ingatlan felújításokat, közreműködni a jóváhagyott beruházások tervezésénél, átvételénél, önállóan intézni a hatáskörébe utalt beruházásokat, felújításokat.

— Felülbírálni az alárendelt egységek anyagi, technikai tervjavaslatait, azok figyelembevételével összeállítani a BM Határőrség központi ellátású anyagszükségleti tervét.

— Biztosítani a technikai eszközök célszerű felhasználását, a határműszaki berendezések folyamatos karbantartását, felújítását.

— Javaslatot tenni a határőrizethez szükséges műszaki, technikai eszközök, berendezések, gépjármű, fegyverzet és technika fejlesztésére, korszerűsítésére.

— Figyelemmel kísérni a BM Határőrség bérgazdálkodásának alakulását. Folyamatosan számfejteni és folyósítani az állományba tartozók illetményét.

— Megszervezni a pénz- és anyaggazdálkodás ellenőrzését, valamint az elszámoltatás rendjét, irányítani a jogvitás — peres — és kártérítési ügyintézést.

— Gondoskodni a megelőző, gyógyító, a közegészségügyi és járványügyi munka ellenőrzéséről, végrehajtásáról. Szervezni a személyi állomány üdültetését és gyógyüdültetését.

— Biztosítani a balesetelhárítás feltételeit és ellenőrizni az ezzel összefüggő feladatok végrehajtását.

d) A Személyzeti Osztály az országos parancsnoknak van alárendelve, aki irányító tevékenységét a Személyzeti Osztály vezetőjén keresztül gyakorolja.

Szakirányítás szempontjából a BM IV/II. csoportfőnöknek van alárendelve, aki jogkörét az országos parancsnok útján gyakorolja.

Az osztályvezetőt távollétében a Személyzeti Alosztály vezetője helyettesíti.

— A személyzeti osztályvezető felelős: a párt káderpolitikai elvek, kormányhatározatok, miniszteri és miniszterhelyettesi döntések, állásfoglalások következetes érvényesítéséért és végrehajtásáért, a személyzeti munkával kapcsolatos jogszabályok, parancsok, utasítások, intézkedések betartásáért.

A Személyzeti Osztály feladata:

— A vezetők által felterjesztett hivatásos és a hatáskörébe utalt kinevezett polgári állományra, valamint az országos parancsnok kezdeményezési körébe tartozó javaslatokat előkészíteni.
— A parancsnokok által elkészített utánpótlási és iskoláztatási terveket elemezni, értékelni, a módosításokra javaslatot tenni és jóváhagyásra összesíteni.
— Figyelemmel kísérni az MN és BM Katonai Főiskoláin, iskoláin tanulók tanulmányi eredményeit, az iskola befejezése után a beosztásukra vonatkozóan javaslatot tenni.
— Folyamatosan értékelni a hivatásos és a hatáskörébe utalt kinevezett polgári állomány összetételét, erkölcsi-fegyelmi helyzetét, az állományfegyelmet.
— Vizsgálatot folytatni és javaslatot tenni a büntető és fegyelmi ügyekben.
— Az utánpótlási és iskoláztatási terv alapján javaslatot tenni hivatásos állomány iskoláztatására.
— A feladatok végrehajtásáról az országos parancsnoknak rendszeresen jelentést tenni, az MSZMP Határőrségi Bizottságot tájékoztatni, gondoskodni a pártszervek hatásköri listájának betartásáról.

— Jelentést tenni az országos parancsnokhelyetteseknek az irányításuk alá tartozó szervek személyzeti kérdéseiről.

— Megszervezni a hivatásos és a hatáskörébe utalt kinevezett polgári állomány minősítését.

— A BM Határőrség szerveinél, egységeinél a személyzeti munkát ellenőrizni, hatáskörükbe utalt káder- vagy egyéb kérdésekben levelezést folytatni.

— Javaslatot tenni a külföldre történő utazások engedélyezésére.

— Vizsgálni a hivatásos és kinevezett polgári állomány személyi és szociális jellegű kérelmeit, a fegyelmi és panaszügyeket, azok megoldására javaslatot tenni.

— Nyilvántartani a BM Határőrség hivatásos és kinevezett polgári állományát, biztosítani azok szolgálati okmánnyal történő ellátását.

9. Az osztályvezetők feladata és hatásköre:

— Az osztályvezetők az osztály beosztottainak egyszemélyi felelős vezetői. Irányítják az osztály beosztottainak munkáját a parancsokban, utasításokban és szabályzatokban előírtak alapján, ellátják a szakfelügyeletet a kerület — ezred — illetékes szervei, alegységei felett.

— Az osztályvezetők felelősek: a szakterületük részére meghatározott feladatok egységes értelmezéséért és végrehajtásáért, az osztály beosztottainak politikai, erkölcsi és fegyelmi állapotáért, politikai oktatásukért, katonai, szakmai kiképzésükért, jellembeli tulajdonságaik formálásáért, jogos járandóságaik biztosításáért.

— Alapvető feladataik: szakterületüket irányítani, intézkedni a hatáskörükbe utalt feladatokra. Javaslatot tenni hatáskörüket meghaladó ügyek rendezésére, a BM Határőrség egészét érintő utasítások kiadására, az érvényben lévők módosítására.

— Az összbelügyi követelményeknek megfelelően kapcsolatot tartani a BM központi és területi illetékes szakosztályaival a feladatok koordinálása, az együttműködés és kölcsönös tájékoztatás érdekében.

— A felderítés operatív lehetőségeinek jobb kihasználása érdekében az operatív helyzet rendszeres értékelése, az

állam- és közbiztonságra, határőrizetre veszélyes személyek felderítése és biztosítása, az operatív eszközök és módszerek célszerű felhasználása, híranyagok időbeni kicserélése.

— A határállomások feladatait a vonatkozó belügyminiszteri parancs alapján az operatív lehetőségek jobb kihasználásával a BM központi szervekkel szoros együttműködésben végezni.

— Az illetékes parancsnokhelyettesek jóváhagyásával értekezletet szervezni és vezetni. A szakterületet érintő kérdésekről a kerület — ezred — vezetőit, beosztottait beszámoltatni, ellenőrzéseket végrehajtani, határ- és rendkívüli eseményeket kivizsgálni.

— Rendszeresen jelentést tenni a szakterületüket érintő kérdésekről, a hatáskörükbe utalt feladatok végrehajtásáról, egymást a szükséges kérdésekben kölcsönösen tájékoztatni, a feladatokat koordinálni.

— Véleménykülönbség esetén kikérni az illetékes parancsnok állásfoglalását, döntését.

— Szakterületüket illetően megbeszéléseket, konzultációkat és levelezést folytatni a BM, vagy más külső szervek beosztott osztályvezetőivel.

— Javaslatot tenni a személyi állományra vonatkozóan. Elkészíteni a beosztottak minősítését. Tervezni a hatáskörükbe utalt költségvetést, ellenőrizni célszerű felhasználását.

Az osztályok munkáját, a beosztottak részletes feladatait a munkaköri leírások tartalmazzák.

VI.

10. Az irányítás általános szabályai.

— Az irányítás — alá- és fölérendeltségben — parancsnoki rendszerben történik. Az egyszemélyi felelős parancsnok (vezető) jogkörét — a kizárólagos hatáskörbe tartozó ügyek kivételével — részben megoszthatja helyettesével, illetőleg más beosztottaival. Ez azonban nem érinti a vezető felelősségét a szerv munkájának egészéért. A szakágazati irányító tevékenységet az azonos szintű központi

szervek (főnökségek, illetőleg osztályok) szoros együttműködésével kell megvalósítani.

— A személyi jellegű döntéseket a Hatásköri Listában meghatározottak szerint kell gyakorolni.

— Az országos parancsnok, a BM Határőrség egészére — az országos parancsnokhelyettesek szakterületükre — vonatkozó parancsokat, utasításokat, intézkedéseket, szabályzatokat, körleveleket, illetve tankönyveket, segédleteket adhatnak ki.

— Az országos parancsnok által kiadásra kerülő intézkedés tervezetét a törzsfőnök, más intézkedéseket az illetékes szerv vezetője koordinálja.

Az országos parancsnokság képviseletében állásfoglalásra jogosultak:

— Az országos parancsnok — a belügyminiszter és első helyettese felhatalmazásával — a BM Határőrség egészére vonatkozóan.

— Az országos parancsnokhelyettesek az irányításuk alá tartozó szervet érintő kérdésekben — valamint az országos parancsnok megbízásából — a BM Határőrség egészét érintő ügyekben is.

— Az osztályvezetők, kerületparancsnokok az irányításuk alá tartozó szerveket és egységüket érintő, valamint az elöljárók által meghatározott kérdésekben.

VII.

11. Az ügyintézés és tájékoztatás általános szabályai.

— A BM Határőrség szerveinek vezetői más belügyi szerveket érintő ügyekben kötelesek az illetékes vezetőket tájékoztatni.

— A szóbeli és írásbeli érintkezésben a konspirációs szabályoknak megfelelően kell eljárni. A belügyi szervek, illetve a BM Határőrség szervezetére, munkamódszereire, létszámára és egyéb, a biztonsággal kapcsolatos körülményekre vonatkozó adatot, vagy utalást közölni nem lehet.

— A társ-minisztériumok, vagy más központi állami szervek részére írásbeli szignalizáció csak a miniszter, illetőleg a miniszter első helyettese engedélyével adható.

— A BM Határőrség a szocialista országok határőrizeti szerveivel kötött megállapodások alapján levelezést a BM Nemzetközi Kapcsolatok Osztályán keresztül folytathat.

— Külföldi állampolgárok részére okiratot kiadni — felsőbb szervek által adott külön felhatalmazás hiányában — nem lehet, ilyen irányú kérelmeket a BM Határőrség törzsfőnökén keresztül meg kell küldeni a BM Titkárságnak.

— A napi eseményekről tájékoztatást a sajtó és más hírközlő szervek részére az országos parancsnok szakvéleménye alapján a BM Titkárság vezetője ad.

VIII.

12. **A kerületparancsnokságok szervezeti és irányítási rendszere, valamint alapvető feladataik.**

— A kerületparancsnokok az országos parancsok közvetlen irányítása alá tartoznak, a szakirányítást az illetékes parancsnokhelyettesek gyakorolják.

A szakirányítás körébe tartozó kérdésekben a kerület szervei részére utasítás csak a kerületparancsnok útján adható.

A kerületparancsnokság a Magyar Népköztársaság államhatárának őrizetét, a határforgalom ellenőrzését, határon a vízum kiadást, a határrend biztosítását parancsok, utasítások, szabályzatok, az országos parancsnok elhatározásai alapján, az összbelügyi követelményeknek megfelelően szervezi, együttműködve a BM területi szerveivel, a társ fegyveres testületekkel, a párt- állami és társadalmi szervekkel, a határmenti lakosságra támaszkodva minden ellenséges tevékenységgel szemben.

— A kerületparancsnokok a területükön történt napi eseményekről tájékoztatást a megyei hírközlő szerveknek (helyi sajtó és rádió) csak az országos parancsnok engedélyével adhatnak.

A feladatok értelemszerűen vonatkoznak a határőrezred parancsnokságra is, melynek feladata továbbá:

— Utasítások alapján megszervezni az országos parancsnokság és a kijelölt objektumok őrzését,

— Folyamatosan ellátni az országos parancsnokság híradó szolgálatát, biztosítani a híradó összeköttetést és rejtett vezetést az elöljáró szervekkel, a társ-fegyveres testületekkel, az alárendelt egységekkel, alegységekkel rendes és bonyolult viszonyok között.

— Biztosítani az országos parancsnokság és közvetlen alárendeltségébe tartozó állomány anyagi, pénzügyi, technikai és egészségügyi ellátását.

— Biztosítani az új kiképzési rendszerű műszaki zászlóalj építőipari (vállalati) munkáját — a harckészültség állandó fenntartása mellett.

— Folyamatosan végezni a Híradó Osztály szakfelügyelete mellett a híradó eszközök és berendezések javítását, karbantartását, biztosítani a híradó anyagok elosztását és nyilvántartását.

A kerületparancsnokság — ezred — a feladatait az állománytáblában rögzített szervezésben látja el.

IX.

13. A kerület szerveinek felépítése és irányítása.

A kerületparancsnok közvetlen irányítása alá tartoznak:

— a törzsfőnök (parancsnok első helyettese),

— a politikai osztályvezető (parancsnokhelyettes),

— a pénzügyi-anyagi főnök (parancsnokhelyettes),

— a személyzeti és fegyelmi főelőadó,

— a kiképző ezred-, zászlóalj-, őrs-, FEP század és a közvetlen alegységek parancsnokai.

A törzsfőnök irányítása alá tartozik:

— a Határügyi és Kiképzési Alosztály,

— a Felderítő Alosztály,
— a Híradó Szolgálat,
— a szervezési és „M" főelőadó,
— a T. ügykezelés vezetője.

A politikai osztályvezető irányítása alá tartozik:
— a Politikai Osztály főelőadói, előadói.

A pénzügyi- anyagi főnök irányítása alá tartozik:
— a Pénzügyi Szolgálat,
— az Anyagi Alosztály,
— a Technikai Alosztály,
— az Egészségügyi Szolgálat.

X.

14. **A kerületparancsnok feladata és hatásköre.**

— A kerületparancsnok a határőrkerület egyszemélyi felelős vezetője. Irányítja a kerületparancsnokság tevékenységét, felelős a határőrizetért, harckészültségért, szerveinek és alegységeinek munkájáért. Biztosítja, hogy a szervek, alegységek maradéktalanul végrehajtsák a parancsokban, utasításokban és szabályzatokban meghatározott feladatokat.

A kerületparancsnokság szervei és alegységei összehangolt tevékenységével biztosítja az államhatár őrizetét, a határforgalom ellenőrzését, határon a vízum kiadást, a határrendet szoros együttműködésben a BM területi szerveivel az idevonatkozó parancsok és utasítások alapján.

— Megakadályozni a határprovokációkat és incidenseket, az alegységek összefogott erejével felszámolni a határon betört kisebb fegyveres, diverziós csoportokat, biztosítani a határsávban a lakosság élet- és vagyonbiztonságát.

— Az összbelügyi követelményeknek megfelelően szervezni
— a BM területileg illetékes szerveivel együttműködve
— a határőrizettel, a határforgalom ellenőrzésével ösz-

szefüggő felderítő munkát a mindenkori operatív helyzet figyelembevételével az állam- és közbiztonság követelményeinek, eszközeinek és módszereinek célszerű alkalmazásával.

— Szervezni a napi határőrizeti, határforgalmi feladatokat, operatív kérdésekben a vonatkozó belügyminiszteri parancs szerint jár el. A kialakult és várható határőrizeti, operatív helyzetnek megfelelően az alárendeltségébe tartozó erőkből, eszközökből átcsoportosítást hajt végre.

— Hatáskörét személyesen, továbbá helyettesei útján gyakorolja. Rendszeresen ellenőrzi és beszámoltatja helyetteseit és az alegységparancsnokokat.

— Irányítja a személyzeti munkát, rendszeresen értékeli — az ügyrend és munkaköri leírás alapján — a hivatásos állomány tevékenységét, erkölcsi, fegyelmi helyzetét, figyelemmel kíséri az utánpótlási, iskoláztatási terv és a minősítés végrehajtását. A hatáskörét meghaladó személyzeti kérdésekben javaslatot tesz. Figyelemmel kíséri a nyugdíjasok és elhalálozottak hozzátartozóinak szociális körülményeit, gondoskodik a kérelmek, panaszok időbeni kivizsgálásáról és a szükséges intézkedések megtételéről.

— Irányítja a kerület személyi állományának politikai oktatását, nevelését, katonai, határőrizeti és szakkiképzését, továbbképzését.

— Irányítja az újoncállomány sorozását, behívását, a váltást és leszerelést.

— A Hatásköri Lista alapján dönt szervezési, pénzügyi, anyagi, technikai és egészségügyi kérdésekben, hatáskörét meghaladó ügyekben javaslatot tesz.

— A kerület bármely vezetőjének, alegységparancsnokának intézkedését felülbírálhatja, hatályon kívül helyezheti. Szervezi az alegységek ellenőrzéseit.

— Meghatározott időközönként — írásban vagy szóban — jelentést tesz az országos parancsnoknak, helyetteseinek, a Határőr Bizottságnak a kerület munkájáról, a határőrizeti, a határforgalmi, operatív helyzetről, a határrendről, a személyi állomány politikai oktatásáról, neveléséről, erkölcsi, fegyelmi helyzetéről, a katonai és határőrizeti kiképzésről, a pénzügyi, anyagi, technikai és az egészségügyi ellátásról.

— Az „M" és objektumvédelmi okmányok szerint — az országos parancsnok, illetve első helyettese jóváhagyása alapján — a kerület egész személyi állománya részére összefüggő harckészültségi riadót rendelhet el.
— Felhatalmazás alapján kapcsolatot tart a szomszédos szocialista országok határőrizeti szerveivel, határmegbízottakkal, javaslatot tesz a társ vagy a szomszédos szocialista országok határőrizeti szervét érintő határőrizeti, határforgalmi, operatív intézkedésekre, nemzetközi szerződések, együttműködési tervek, megállapodások módosítására, kiegészítésére.
— Biztosítja az együttműködési tervek végrehajtását.
— Biztosítja a kerület személyi állományának folyamatos pénzügyi, anyagi, technikai, egészségügyi ellátását, kulturált elhelyezését és a személyi állomány jogos járandóságát.
— Jóváhagyásra felterjeszti az éves munkatervét.
— Felterjeszti a káderfejlesztési és beiskoláztatási, a távlati és az éves pénzügyi, anyagi, technikai, egészségügyi, híradó és egyéb tervjavaslatait.
— A kerületparancsnok, illetőleg a párt- és politikai szervek vezetői rendszeresen tájékoztatják a megyei pártbizottságok illetékes titkárait az alaptevékenységről, az egység politikai, erkölcsi- fegyelmi állapotáról, a politikai munka helyzetéről és a lakossággal való kapcsolatáról.
— Jóváhagyja a kerületparancsnokság vezetőinek és alegységparacsnokainak jelentéseit, a szervek féléves munkatervét, a havi naptári és ellenőrzési terveket, az együttműködési tervben rögzített törzsvezetési és egyéb jellegű gyakorlatokat.

XI.

15. A kerületparancsnok helyetteseinek feladatai és hatásköre.

A kerületparancsnokot irányító jogköre ellátásában segíti a törzsfőnök, a politikai osztályvezető, a pénzügyi- anyagi főnök. A kerületparancsnokot távollétében, illetve akadályoztatása esetén a törzsfőnök, a parancsnok első helyettese helyettesíti.

A kerületparancsnok helyettesei felelősek az alaptevékenység és az ezeket biztosító feladatok eredményes végrehajtásáért, az irányításuk alá tartozó alosztályok, csoportok összehangolt tevékenységéért, az alegységek szakirányításáért, beosztottai politikai, erkölcsi, fegyelmi állapotáért, a katonai és szakmai kiképzéséért, az állomány jellembeli tulajdonságainak formálásáért, jogos járandóságaik biztosításáért, folyamatos káderutánpótlásáért, az újonnan kinevezett beosztottak feladatuk ellátására való alkalmassá tételéért.

Önállóan döntenek, intézkednek a szakkérdések megoldásában és a hatáskörükbe utalt, illetve a kerületparancsnok által meghatározott ügyekben. Javaslatot tesznek a parancsnok hatáskörébe tartozó ügyek rendezésére.

A kerületparancsnok helyettesei kötelesek egymást kölcsönösen tájékoztatni, koordinálni a feladatokat. Véleménykülönbség esetén kikérni a kerületparancsnok állásfoglalását, döntését.

A kerületparancsnok jóváhagyásával szakmai rendezvényeket szerveznek. A szakterületüket érintő kérdésekről az illetékes tiszteket beszámoltathatják. A szakterületüket érintő ellenőrzések és rendkívüli események kivizsgálását végzik. Rendszeresen jelentést tesznek a hatáskörbe tartozó feladatok végrehajtásáról. Szervezik a vezetési okmányok és jelentések elkészítését.

XII.

16. **Vegyes rendelkezések.**

Ezen ügyrend alapján kell elkészíteni az országos parancsnokság osztályai, a kerület — az ezred — parancsnokságok szervei és beosztottai munkaköri leírását.

A BM Határőrség Országos Parancsnokság szervei féléves munkaterv, havi naptári- és ellenőrzési terv alapján végzik munkájukat, melyet az országos parancsnok hagy jóvá.

Az országos parancsnokság osztályai féléves munkaterv alapján végzik munkájukat, melyeket a szervek vezetői hagynak jóvá.

A BM Határőrség szerveinek, egységeinek, az államtitkot és a szolgálati titkot képező iratokat, adatokat a titkos ügykezelésre vonatkozó szabályok szerint kell őrizni és kezelni.

Minden vezető felelős az államtitkok és szolgálati titkok őrzésére vonatkozó jogszabályok és utasítások betartásának rendszeres ellenőrzéséért, a megőrzés feltételeinek biztosításáért.

Jelen ügyrend 1972. július 1-ével lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 10—472/1967. számon kiadott ügyrendet a belügyminiszter elvtárs 2/1972. számú utasításával hatálytalanította.

Budapest, 1972. június hó 10-én.

SZABÓ GUSZTÁV s. k.,
vezérőrnagy
BM Határőrség országos parancsnoka

Felterjesztve: miniszter elvtársnak.
Kapják: elosztó szerint.
Készült: 315 példányban.